

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1934 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner avseende vissa ändringar i kommunalskattelagen och taxeringsförfordningen m. m.

(2:a avd.)

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 11, har herr *Lindhagen* hemställt, »att riksdagen ville helst själv formulera och besluta eller, om detta ej medhinnes, hos regeringen begära senast till nästa riksdag förslag till revision av gällande författningar och anvisningar eller endera av dem i huvudsakligen följande syften:

A. *Beträffande kommunalskattelagen:*

1) I 13 § utbrytes, i analogi med vad som skett i fråga om skogarna, med ännu mera skäl egna hemmen ur det merkantila systemet och begreppet 'annan fastighet'.

För taxeringen lägges till grund egnahemshavarens självkostnad för hemmet och hans självdeklaration därom.

Intäkt av 'hyresvärde' för bostaden beräknas i regel till 4 procent av det sålunda bestämda taxeringsvärdet. Från intäkten får avdrag göras endast för låneräntor och tomträttsavgälder.

2) I fastighetsbilagan för allmän självdeklaration utbytes uttrycket 'intäkt av hyresvärdet för bostad' mot 'intäkt av självkostnaden för bostad'.

3) I 13 § föreskrives tydligt, att vid taxering och beskattning av tomten till *tomträtt* särskiljes tomten från tomträtten, som är en nyttjanderätt, samt påföres kommunen. I varje fall bör utsägas, att taxeringsvärdet av tomten ej får sammanslås med taxeringsvärdet av tomträtten, såsom något tomträtthavarens taxeringsvärde för ägd 'fastighet'. Då tomten benifikt upplåtes av staden mot gottgörelse blott för självkostnaden, bör statsmakten av liksinnat intresse för egnahemsfrågan och såsom instiftare av tomträtten utesluta tomten från statlig taxering och beskattning.

Bifalles intetdera av dessa alternativ, bör tomten till tomträtten ej av

staten taxeras eller beskattas högre, än som sker av kommunen vid upplåtelse av kommunal mark med tomträtt eller annan nyttjanderätt.

4) Anses denna revision av lagarna obehövlig, bör åtminstone i anvisningarna till deras rätta förstånd fastslås, att gällande författning skall förstås så, som ovan i punkterna 1), 2) och 3) äskats.

B. *Beträffande taxeringsförfordningen:*

1) Taxeringsnämnderna böra få en friare ställning. De må ej överbefolkas med statliga befattningshavare under en chefs ledning. Ett väsentligt inflytande bör tillkomma medborgarna, såsom varit meningen. Ordförandena i taxeringsnämnderna frigöras från beroende i tillsättning och arvodestilldelning av de ledande inom statens uppbördsverk.

2) Prövningsnämndernas organisation saneras. Åtminstone bör det ske i huvudstaden. Olika meningar inom uppbördsverken om principerna skola tolereras. I instruktionerna bör föreskrivas, att det är varje befattningshavares inom uppbördsverkens rätt och plikt att rapportera sina erfarenheter om behovet av revision i författningarna eller deras tillämpning.

3) Det bör anses självfallet, att förtroendet till överinstanserna ej får rubbas. Detta sker dock genom att befattningshavare i kammarrätten ävensom föredraganden i regeringsrätten av uppbördsväsendets ledning förordnas och beredas bitjänster genom ordförandeskap i taxeringsnämnderna. Kammarrätten desorganiseras väl även tekniskt därigenom. Det bör ej vara tillåtet att giva och mottaga dylika mot vår författnings instansordning stridande arvoderade bisysslor. Förbud däremot måste således tillkännagivas.

4) Principerna för beskattning av egna hem skola klart framgå av författningarna och ej överlämnas till funktionärers envælde och gottfinnande.

5) Förtursrätt till de två högsta instanserna föreskrives för taxeringsmål, som gälla viktigare för kategorier av skattdragande betydelsefulla principer. Snabbare avgörande bör om möjligt åstadkommas även för andra mål.

6) Ägare av egna hem underrättas om vidtagna förändringar i hemmens taxeringsvärden med åtföljande besvärshänvisning.»

I förenämnda motion har förslag väckts bland annat om ändrade bestämmelser rörande beskattningsnämndernas sammansättning. Då yrkanden av likartad beskaffenhet framställdes i två andra, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen motionerna nr 53 i första kammaren och nr 235 i andra kammaren, har utskottet upptagit dessa till behandling i samband med den av herr Lindhagen väckta motionen.

I motionen nr 53 i första kammaren har herr *Stendahl* hemställt, att

riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att vid fortsatt revision av gällande skatte- och taxeringsförfattningar de synpunkter måtte bli beaktade, som framhållits i ett inledningsanförande till diskussion i Stockholms köpmansklubb i december 1933 med anledning av skattekontrollsakkunnigas betänkande angående förbättrad deklarationskontroll och förstärkt taxeringsorganisation m. m. och vilket anförande såsom bilaga fogats vid motionen.

I motionen nr 235 i andra kammaren har herr *Lithander* hemställt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa dels att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för att befattningshavare, vilka i tjänsten handlägga taxeringsmål, icke utses till ordförande i taxeringsnämnder, dels att Kungl. Maj:t ville för riksdagen skyndsamt framlägga förslag till sådana ändringar av taxeringsförordningen, att beskattningsnämndernas fulla oberoende av de fiskaliska organen garanteras».

Beträffande vad de särskilda motionärerna anført till stöd för sina förslag tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

I förstnämnda motion beröras tre olika skattespörsmål, nämligen

1) grunderna för taxeringsvärdets bestämmande i fråga om fastigheter, som användas till hem för ägaren eller innehavaren ävensom rörande skyldigheten att erlägga kommunal fastighetsskatt för fastighet, som upplåtits med tomträtt;

2) grunderna för beräkning av bostadsförmåns värde i sådan fastighet; samt

3) vissa önskemål rörande ändringar i taxeringsförordningen, huvudsakligen avseende bestämmelserna rörande beskattningsnämndernas sammansättning.

Enligt 9 § kommunalskattelagen skall *taxeringsvärde* — med undantag för skogsmark och växande skog, varom särskilda bestämmelser gälla — åsättas till det belopp, som prövas utgöra taxeringsenhetens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet). Härmed förstås enligt anvisningarna till nämnda lagrum det belopp, som en förständig köpare kan antagas vilja betala för fastigheten, om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antagas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande.

I 13 § nämnda lag stadgas, att fastighetens ägare är skyldig att erlägga fastighetsskatt ävensom att i ägares ställe är skattskyldig bland andra, den som innehar fastighet med åborätt, *med tomträtt* eller med vattenfallsrätt, innehavare av så kallad ofri tomt i stad samt den, som eljest innehar fastighet med ständig eller ärftlig besittningsrätt.

Beträffande *värdet av bostadsförmån* skall detta enligt 42 § beräknas med ledning av i orten gällande hyrespris eller, i saknad av tillfälle till

sådan jämförelse, efter annan grund, som må finnas lämplig. Från bruttointäkten må avdrag göras för omkostnader, däribland för vicevärd, portvakt, gårdskarl, vattenförbrukning, renhållning och belysning, förbrukningsartiklar m. m. dylikt, i den mån dessa kostnader kunna anses åligga fastighetsägaren såsom sådan. Enligt anvisningarna till nämnda lagrum avser bestämmelsen närmast de kostnader av ifrågavarande slag, vilka åvila ägare av hyreshus och öka hyresvärdet. Den, som bebor eget hus, får göra motsvarande avdrag, men endast i den mån fråga är om sådana utgifter, som bruka åligga hyresvärderna i hyreshus i denna hans egenkap. Det förutsattes nämligen, att vid uppskattning av bostadsförmåns värde hänsyn tagits till att i densamma ingå sådana särskilda förmåner, som bruka tillkomma hyresgäst. Den, som bebor egen fastighet, får alltså ej göra avdrag för utgifter av ifrågavarande slag i den mån de, såsom representerande anordningar för hans personliga behov, icke tagits i beräkning vid värdesättningen av fri bostad.

Kommunalskatteskommittén hade föreslagit, att avdrag för vicevärd, portvakt, gårdskarl, vattenförbrukning m. m. skulle få åtnjutas endast då fråga vore om sådan fastighet, som vore avsedd att tillgodogöras väsentligen genom uthyrning av lägenheter. Enligt det av Kungl. Maj:t genom proposition nr 102 till 1927 års riksdag framlagda förslaget till kommunalskattelag skulle däremot liksom enligt nu gällande lag dessa utgifter få avdragas, i den mån de kunde anses åligga husägaren såsom sådan. Enligt det vid nämnda proposition fogade statsrådsprotokollet anförde chefen för finansdepartementet till stöd härför följande:

»Kommitténs förslag, att avdrag för kostnader för vicevärd, portvakt m. m. skall få äga rum allenast där fråga är om fastighet, som är avsedd att tillgodogöras väsentligen genom uthyrning av lägenheter, grundar sig därpå, att, då dylika kostnader hänföra sig till egna hemslägenheter eller andra fastigheter, som uteslutande eller åtminstone huvudsakligen äro avsedda till bostadsändamål för ägaren, kostnaderna snarare synas falla under begreppet levnadskostnader än utgöra kostnader för intäkts förvärvande och bibehållande.

Jag delar kommitténs åsikt, att, när fråga är om en egna hemslägenhet, kostnaderna för t. ex. gårdskarl och belysning oftast äro att betrakta såsom levnadskostnader och att desamma därför i regel icke böra få avdragas vid inkomstberäkningen. Den av kommittén föreslagna bestämmelsen skulle dock säkerligen i många fall föranleda orättvisor, så t. ex., på sätt länsstyrelsen i Malmöhus län påpekat, när fastigheten delvis bebos av ägaren, delvis användes i ägarens rörelse eller yrke och delvis uthyres, utan att dock väsentligen vara avsedd för uthyrning. Skulle man följa den av kommittén anvisade vägen, borde bestämmelsen snarast få den formulering, att avdrag medges så snart det icke är fråga om en fastighet, vilken är avsedd att väsentligen tillgodogöras såsom bostad för ägaren eller hans personliga tjänare. Enligt min uppfattning torde man dock i de enskilda fallen komma till rättvisare resultat vid ett bibehållande av den nu gällande bestämmelsen, att avdrag för nu berörda kostnader får ske, i den mån dessa kostnader åligga husägaren såsom sådan, och har det nu före-

liggande förslaget utarbetats i anslutning härtill. Det torde icke möta några större svårigheter för taxeringsmyndigheterna att avgöra, huruvida i fråga om en fastighet av viss art de uppgivna kostnaderna skolat anses åvila fastighetsägaren eller hyresgästen, därest fastigheten varit uthyrd. Märkas bör, att, såsom framhållits i ett flertal utlåtanden, det föreligger korrespondens mellan fastighetsägarens skyldigheter i förevarande avseenden samt hyresvärdet. Ju vidsträcktare skyldigheter som åligga fastighetsägaren och ju större avdrag därför som tillåtas, desto större måste hyresvärdet antagas vara, och ju mindre skyldigheter som åligga fastighetsägaren, desto mindre blir hyresvärdet.»

Uti motioner vid 1927 års riksdag yrkades, att ifrågavarande stadgande skulle avfattas i enlighet med vad kommunalskattekommittén föreslagit.

Första särskilda utskottet 1927, som föreslog införande av en ny punkt i anvisningarna till 25 §, den sedermera antagna punkt 1, yttrade om motionerna (utl. nr 1, sid. 64):

»Med anledning av dessa motioner har en ny punkt införts i anvisningarna till förevarande paragraf. Däri har framhållits att den, som bebor eget hus, får göra ifrågavarande avdrag endast då fråga är om utgifter, som bruka åligga hyresvärderna i denna hans egenskap, men icke för utgifter som representera ett tillfredsställande av personliga behov. Därjämte har givits en tydlig anvisning därom, att vid uppskattningen av bostadsförmån för den, som bebor eget hus, skall beaktas värdet av de förmåner, som motsvaras av de avdrag av ifrågavarande slag, vilka den skattskyldige får åtnjuta. Med denna ståndpunkt saknas enligt utskottets mening skäl att bifalla motionsyrkandet i fråga.»

Utskottet har under hand, närmast från vederbörande landskamrerare, inhämtat uppgifter rörande de grunder, som använts i fråga om taxeringsvärdets åsättande m. m. i vad gäller egnahemslägenheter, upplåtna med tomträtt, ävensom rörande beräkandet av bostadsförmånens värde i fastigheter, som användas till ägarens bostad.

I *Stockholms stad* har vid 1933 års allmänna fastighetstaxering värdet å med tomträtt upplåtna fastigheter fastställts efter samma grunder, som tillämpats i fråga om annan fastighet i allmänhet. Markvärdet har sålunda bestämts med hänsyn till tomtens beskaffenhet, storlek och läge oberoende av storleken utav den tomtavgäld innehavaren har att erlagga. Såsom norm för markens värdering hava emellertid tjänat de värderingar, som under de senaste åren åsatts med tomträtt upplåten mark i och för tomträttsavgäldens fastställande. Byggnadens värde har beräknats efter dess saluvärde enligt ortens pris, även där detta värde avvikit från det för beläning i tomträttskassan beräknade. Innehavaren har påförts fastighetsskatt för värdet av såväl byggnad som tomt. Vid 1933 års inkomsttaxering har bostadsförmånens värde, närmast i Bromma trädgårdsstäder, där jämförelse med de hyror som erlagts för uthyrda lägenheter lämpligen icke ansetts kunna ske i de särskilda fallen, i regel uppskattats till 7 procent av 1933 års taxeringsvärde. Avdrag har medgivits för kostnader för vattenförbrukning och renhållning -- dock icke för värme --

samt för brandförsäkring, reparation och underhåll av byggnader, för värdeminskning å byggnad, beräknad till $1\frac{1}{4}$ procent av byggnadens i taxeringsvärdet ingående värde, ävensom för ränta å lånat, i fastigheten nedlagt kapital och för tomträttsavgäld.

I *Stockholms län* beräknas taxeringsvärdet å med tomträtt upplåtna egnahemsbostäder efter samma grunder som nyssnämnda, dock minskas markvärdet med ett belopp, motsvarande kapitaliserade värdet av den tomträttsavgäld innehavaren har att erlægga. Bostadsförmånens värde beräknas i regel till 5 procent av taxeringsvärdet såväl i fråga om tomt-rättsfastigheter som andra egnahemslägenheter. Från nämnda bruttointäkt medges avdrag för alla de utgifter, husägaren haft i denna sin egen-skap. Värde-minskningsavdraget uppskattas till $\frac{1}{2}$ procent å värdet av stenhus och 1 procent å värdet av trähus. I *Södertälje* har dock förmånens värde tidigare uppskattats till 7 procent av taxeringsvärdet men hava enligt uppgift taxeringsnämnderna innevarande år beslutat sänka detta procenttal till 6.

I *Kristianstads län* finnas med tomträtt upplåtna fastigheter i Ängel-holms stad. Tomträtterna hava taxerats efter ett beräknat försäljnings-värde, vilket ansetts motsvara byggnadsvärdet. Nyupplåtna tomter hava i regel påförts ett värde, motsvarande tomtavgälden kapitaliserad efter 5 procent. Äldre tomter hava oftast åsatts högre värde än som svarat mot det kapitaliserade tomtöret. Mervärdet har frändragits tomträttens för-säljningsvärde, varigenom byggnadernas taxeringsvärde minskats i mot-svarande mån.

I *Malmöhus län* synas samma värderingsgrunder hava tillämpats för med tomträtt upplåtna fastigheter som i Stockholms stad. Värdet av bostadsförmån i egnahemsfastigheter har särskilt i de större städerna i stor omfattning beräknats till 4 undantagsvis 5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Avdrag härifrån har medgivits allenast för ränteutgifter och i förekommande fall för tomträttsavgäld samt för värde-minskning å bygg-nad med i allmänhet 1 procent å värdet av trähus och $\frac{1}{2}$ procent å värdet av stenhus.

I *Göteborgs och Bohus län* har vid taxering av med tomträtt upp-låtna fastigheter markvärdet i allmänhet upptagits till det pris Göteborgs stad åsatt marken. I enstaka fall har någon jämkning ägt rum, då vär-dena å angränsande tomter givit anledning härtill. Byggnaderna hava i allmänhet upptagits till värde, som motsvarar anskaffningskostnaden. Bostadsförmånens värde i egnahemslägenheten uppskattas genom jäm-förelse med hyran för likvärdig bostad, som uthyrts, och någon särskild beräkningsnorm har icke använts.

I *Värmlands län* och *Kopparbergs län* hava de mycket fåtaliga egna-hemsfastigheter, som innehafts med tomträtt, taxerats efter samma grun-der som om de innehafts med äganderätt. För beräknande av bostadsför-månens värde i sådana fastigheter liksom i egnahemsfastigheter i övrigt

har i allmänhet någon särskild norm icke varit behöfvig, då möjlighet förelegat att verkställa jämförelse med uthyrda lägenheter av likartad beskaffenhet. Avdrag för värdeminskning har medgivits med $\frac{1}{2}$ procent å värdet av stenhus och 1 procent å värdet av trähus.

I fråga om *länsstyrelsens rätt med avseende å förordnande av medlemmar i beskattningsnämnd för årlig taxering* gälla i huvudsak följande bestämmelser. Länsstyrelse har att årligen förordna ordförande i taxeringsnämnden och en person att i egenskap av kronombud vara ledamot i nämnden (8 § 2 mom. taxeringsförordningen). Länsprövningsnämnderna och Stockholms stads prövningsnämnd skola bestå av minst 8, högst 15 ledamöter, vilka utses årligen av länsstyrelsen bland personer, som äro valbara till ledamöter i taxeringsnämnd inom prövningsdistriktet. Minst halva antalet skall utses bland dem, som taxeringsnämnd bland sina medlemmar föreslagit till ledamöter i prövningsnämnden.

Sistnämnda bestämmelse innebär en ändring i förhållande till vad gällde före tillkomsten av 1928 års skattelagstiftning. Tidigare skulle nämligen samtliga ledamöter i prövningsnämnden utses bland de av taxeringsnämnderna därtill föreslagna personerna. 1923 års taxeringssakkunniga, som föreslogo införande av berörda begränsning, anförde till stöd härför bland annat, att sedan numera en mycket omfattande uppgiftsplikt i och för taxeringen blivit genomförd, icke längre samma behov föreläge av upplysningar från beskattningsnämndernas medlemmar som hittills, utan komme det mera an på dessas förmåga att bedöma uppgiftsmaterialet och deras insikt i de rätt vidlyftiga beskattningsreglerna. Tillräcklig anledning syntes då icke längre föreligga att begränsa utseendet av ledamöter i prövningsnämnden till den krets, som innefattades av nämnda förslag. De sakkunniga funne tvärtom angeläget, att länsstyrelserna ägde möjlighet att till ledamöter i prövningsnämnden utse i taxeringsvärv förfarna personer utan hinder därav, att de icke till uppdraget föreslagits av någon taxeringsnämnd. Anledning härtill förefunnes så mycket mera som, enligt vad de sakkunniga erfarit, det inträffat, att person, som tidigare deltagit i prövningsnämndsarbete och vilkens fortsatta deltagande däri varit önskvärd, icke kunnat på nytt mottaga sådant förordnande på den grund, att han under året icke varit medlem av taxeringsnämnd.

De av 1926 års riksdag utsedda statsrevisorerna uttalade i den av dem avgivna berättelsen, efter att hava omförmält att överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län meddelat förordnande för bland andra vissa kammarrättsråd och assessorer i kammarrätten såsom ordförande eller ledamöter i taxeringsnämnd för år 1926, att med hänsyn till den befattning kammarrätten hade att taga med taxeringsmål måste det enligt revisorernas förmenande anses mindre lämpligt, att ledamot av nämnda domstol erhöle förordnande av ovan angivna art.

I de yttranden, som avgåvos i ärendet av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län, framhölls, att det för ledamöter av kammarrätten otvivelaktigt måste vara gagneligt, att de erhöile en ingående kännedom om taxeringsmålen handläggning inom första instans ävensom att inom rättsskipningens område ett utbyte av arbetskrafter mellan över- och underrätt allmänt ansåges nyttigt. Vidare hade man från synpunkten av att erhålla kvalificerad arbetskraft ansett det vara av värde, att i några fall befattningshavare i kammarrätten befunnits villiga att emottaga sådana uppdrag. Överståthållarämbetet upplyste, att antalet mål inom kammarrätten, vid vilkas handläggning jäv kunde uppkomma för ledamot på grund av ordförandeskap i taxeringsnämnd i Stockholm, kunde beräknas uppgå för år till omkring 20.

I sin nämnda berättelse gjorde statsrevisorerna vidare vissa erinringar mot att befattningshavare i Stockholms länsstyrelse i mycket stor omfattning lämnats uppdrag avseende 1926 års taxeringar.

I sitt utlåtande nr 111 i anledning av 1926 års statsrevisorers berättelse anförde 1927 års statsutskott beträffande nu nämnda erinringar bland annat följande:

»I likhet med revisorerna måste utskottet finna det ur principiell synpunkt vara mindre lämpligt, att personer, vilka det i tjänsten åligger att behandla och avgöra taxeringsfrågor, tilldelas förordnande såsom ordförande i taxeringsnämnd eller ledamot av prövningsnämnd. Å andra sidan lär det icke kunna förnekas, att det i vissa fall kan vara till fördel för såväl kammarrätten som överståthållarämbetet och länsstyrelserna, att hos dem anställda befattningshavare erhålla den erfarenhet av taxeringsärendenas handläggning hos taxerings- och prövningsnämnderna, som genom dylikt ordförande- eller ledamotskap kan vinnas. Även med behörigt beaktande av sistnämnda synpunkt har utskottet dock, då, på sätt revisorerna jämväl påpekat, vissa myndigheter synas i anmärkningsvärd utsträckning meddela förordnanden för hos myndigheterna i fråga anställda befattningshavare att vara ordförande och ledamöter i taxeringsnämnder ävensom ledamöter i prövningsnämnder, ansett sig böra framhålla angelägenheten av att förordnanden av detta slag inskränkas i möjligaste mån, särskilt i avseende å ordförandeskap i taxeringsnämnder.»

Utskottet. I fråga om grunderna för beräklandet av taxeringsvärdet å egna-hemsfastigheter har i motionen nr 11 i första kammaren uttalats, att värdet borde bestämmas till vad ägaren anser sig hava råd att nedlägga på det egna hemmet. Taxeringsvärdet borde därför fastställas till egnahemsbyggarens självkostnad i stället för till fastighetens allmänna saluvärde. I detta sammanhang har i motionen erinrats, att avvikelse från huvudregeln att allmänna saluvärdet skall ligga till grund för taxeringsvärdet stadgats beträffande skogsmark och växande skog.

Enligt utskottets mening är det emellertid knappast möjligt och i vart fall icke lämpligt att bestämma taxeringsvärdet å annan fastighet än

jordbruksfastighet efter olikartade principer allt efter fastighetens mer eller mindre tillfälliga användning. Av de avgivna yttrandena framgår, att mycket ofta en och samma fastighet delvis använts till ägarens bostad och delvis varit uthyrd. Icke sällan förekommer, att fastigheter av ifrågavarande slag ett år uthyras för att ett annat användas av ägaren såsom bostad. I såväl det ena som det andra fallet har fastigheten varit avsedd till bostadsändamål, och enligt utskottets mening måste det anses följdriktigt att enahanda värderingsgrunder följas vid taxering av bostadsfastigheter.

Även om det skulle vara praktiskt genomförbart att tillämpa skilda värderingsprinciper med avseende å egnahemsfastigheter och hyreshus, synas dock de i motionen föreslagna grunderna knappast vara ägnade att skipa större rättvisa ägarna emellan än nu gällande. Ej minst med hänsyn till under de båda senaste årtiondena inträffade fluktuationer i penningvärdet, vilka väl i regel påverkat jämväl egnahemsägarnas allmänna inkomstförhållanden, skulle en värdering efter självkostnadsprincipen föranleda påtagliga ojämnheter och orättvisor. Så skulle det för den, som under tider av höga byggnadskostnader uppfört eller inköpt en dylik byggnad, framstå såsom en orättvisa att jämväl under tid, då en motsvarande byggnad kan uppföras för en betydligt lägre kostnad, alltjämt påföras fastighetsskatt efter den vida högre anskaffningskostnaden. Å egnahemsfastigheter, särskilt å marken, nedläggas ofta kostnader, som avse att tillgodose ägarens personliga önskningsmen knappast äro av natur att höja fastighetens allmänna saluvärde. Ett stadgande, som innebure att hela kostnaden för dylika eller andra likartade åtgärder skulle för ägaren medföra en ökad skattebörda, komme såsom innebärande ett avsteg från allmänt följda grunder säkerligen att betraktas med ovilja. Ehuru en ensidig tillämpning av saluvärdesprincipen kan tänkas i vissa fall leda till obilliga verkningar, har utskottet på nu anförda skäl icke ansett sig kunna förorda bifall till vad i förevarande motion föreslagits beträffande grunden för värdering av egnahemsfastigheter.

I samma motion har hemställts om sådan ändring av 13 § kommunalskattelagen, att ägaren och icke tomträttsinnehavaren blir skyldig att erlagga fastighetsskatt för den till tomträtt hörande marken. Den förfoganderätt innehavaren har till en med tomträtt upplåten fastighet företer emellertid så stora likheter med äganderätt, att det måste anses riktigt, att innehavaren och icke ägaren påföres fastighetsskatt ej endast för byggnaden utan jämväl för tomten. Den i motionen föreslagna bestämmelsen skulle, i olikhet med vad motionären synes hava antagit, närmast påverka den kommunala skattskyldigheten. Då i fråga om redan upplåten tomträtt innehavarens skyldighet att erlagga fastighetsskatt för tomten kan tänkas hava inverkat å storleken av den tomträttsavgäld, han har att erlagga, skulle för övrigt en dylik ändring kunna innebära en oberättigad förmån för innehavaren på kommunens bekostnad.

De erinringar, utskottet framställt mot förslaget att i fråga om taxeringsvärdet utbyta saluvärdes- mot självkostnadsprincipen, drabba i allt väsentligt jämväl det i motionen nr 11 i första kammaren gjorda yrkandet, att värdet av fastighetsägares bostadsförmån i regel skall beräknas till 4 procent av det efter självkostnadspriset bestämda taxeringsvärdet och att avdrag därifrån skulle få göras endast för låneräntor och tomträttsavgälder. Med hänsyn till de skiftande förhållanden, som kunna råda å skilda orter samt mellan olika fastigheter, är det uppenbarligen icke lämpligt att i lagen angiva en viss procentsats å taxeringsvärdet för bostadsförmånens värdering. Av den lämnade redogörelsen synes visserligen framgå, att ganska olikartade normer använts i olika orter ävensom att i jämförelse med å andra orter använda beräkningsgrunder den i Stockholms stad tillämpade leder till ett ganska högt beräknat värde å bostadsförmån, men åvägabringande av större jämnhet bör givetvis närmast ankomma på skattedomstolarna. Enligt vad utskottet har sig bekant är även ett stort antal av de i motionen närmast åsyftade fallen för närvarande beroende på kammarrättens prövning.

I samtliga tre förevarande motioner hava erinringar framställts mot att ledamöter av kammarrätten meddelats förordnande såsom ordförande i taxeringsnämnder. Sådana förordnanden hava lämnats i Stockholms stad samt i mindre omfattning i Stockholms län. Enligt till utskottet meddelad uppgift skulle antalet av de besvär till kammarrätten över av Stockholms stads prövningsnämnds beslut för år 1932, som avse mål handlagda av sådana ledamöter i egenskap av taxeringsnämndsordförande, belöpa sig till omkring en tiondel av samtliga över denna nämnds beslut anförda besvär.

Utskottet delar i allt väsentligt de synpunkter på denna fråga, åt vilka 1927 års statsutskott givit uttryck. Även om på sätt statsutskottet anført principiella erinringar kunna riktas mot att sådana förordnanden meddelas, synas desamma icke hava lämnats i så stor omfattning, att förfarandet påkallar införande av ett uttryckligt förbud häremot i taxeringsförordningen. De fördelar för taxeringsarbetet den tillämpade ordningen otvivelaktigt medfört ävensom den omständigheten, att ledamöter av kammarrätten därigenom erhålla en mera direkt inblick i det praktiska taxeringsarbetets handhavande, vilket helt säkert måste leda till gagn för kammarrättens arbete, tala mot införande av ett sådant förbud. Utskottet har emellertid ansett angeläget, att förordnanden av detta slag i möjligaste mån inskränkas. Utskottet har tillika velat framhålla att, därest jämväl framdeles sådana förordnanden undantagsvis meddelas, dessa lämpligen böra lämnas samma ledamot endast under jämförelsevis begränsad tid, för att nämnda praktiska fördel för kammarrätten må kunna behörigen utnyttjas.

I motionen nr 11 i första kammaren har vidare anmärkts, att regeringsrättens föredragande i beskattningsärenden också är ordförande i taxe-

ringsnämnd. Ur principiell synpunkt torde enahanda betänkligheter föreligga mot att föredragande i beskattningsmål i regeringsrätten meddelas dylikt förordnande som gälla i fråga om ledamöter i kammarrätten, men såvitt nämnda i motionen gjorda uttalande angår den ordinarie befattningshavare inom finansdepartementet, som tillika är föredragande i regeringsrätten, har enligt vad utskottet inhämtat han under de senare åren endast föredragit andra till finansdepartementet hörande ärenden än beskattningsmål. De önskemål i övrigt beträffande beskattningsnämndernas sammansättning samt taxeringsförfarandet, som uttalats i sistnämnda motion, har utskottet icke ansett sig kunna biträda.

I motionen nr 235 i andra kammaren har föreslagits skrivelse i syfte att åtgärder vidtagas till förekommande av att personer, vilka i tjänsten handlägga taxeringsmål, utses till ordförande i taxeringsnämnder. Enligt länsstyrelsernas kungörelser rörande 1933 års taxeringsnämnder hava — bortsett från Stockholms stad — i omkring 12 procent av samtliga taxeringsnämnder såsom ordförande förordnats befattningshavare, vilka kunde på grund av sin tjänst å landskontor komma att taga befattning med taxeringsärenden. Såvitt utskottet kunnat bedöma torde dessa förordnanden, som möjligen med undantag för ett eller annat län icke förekommit i anmärkningsvärd omfattning, knappast kunna såsom i motionen antytts leda till att prövningsnämndernas objektivitet äventyras, och detta desto mindre som ifrågavarande tjänstemäns befattning med taxeringsärendena i prövningsnämnden i regel torde vara av förberedande och underordnad natur. Utskottet, som i detta sammanhang velat framhålla vikten av att taxeringsarbetets effektivitet icke försvagas, har icke heller funnit skäl föreligga att biträda vad i motionen hemställts i övrigt.

I motionen nr 53 i första kammaren hava, förutom nämnda erinran mot att ledamöter i kammarrätten förordnas till ordförande i taxeringsnämnder, upptagits vissa synpunkter i fråga om skatteförfattningarnas utformning samt angående taxeringsförfarandet, närmast rörande skattekontrollen. Då frågan om ändrad lagstiftning å dessa områden icke föreligger till behandling av årets riksdag, saknar utskottet anledning att uttala sig rörande vad i motionen anförts härutinnan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa.

1) att motionen I:11 av herr Lindhagen, om egna hemmens beskattning m. m., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

2) att motionen I:53 av herr Stendahl, om beaktande av vissa synpunkter vid fortsatt revision av gällande skatte- och taxeringsförfattningar, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

3) att motionen II: 235 av herr Lithander, angående viss ändring av bestämmelserna om hinder för ordförändskap i taxeringsnämnd, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 april 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Carlsson i Gävle, Jönsson i Slätåker, Nilsson i Landeryd, Lövgren i Boden, Björklund, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Wahlmark, Sjödahl, Löfyander, Velande, Rosén, Werner i Hultsfred, Heiding, Blomquist, Brännström och Hagberg i Malmö.

Reservation

av herr *Lithander*.